

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący)

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

SSA Roman Dziczek

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta J.
przeciwko Fundacji „Centrum Wspierania i Promocji Przedsiębiorczości” w likwidacji
o zapłatę
i z powództwa wzajemnego Fundacji „Centrum Wspierania i Promocji
Przedsiębiorczości” w likwidacji
przeciwko Skarbowi Państwa – Prezydentowi Miasta J. o zapłatę
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 grudnia 2011 r.,
zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 26 maja 2011 r.,

- 1) oddala zażalenie;**
- 2) odstępuje od obciążenia strony pozwanej kosztami postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z 26 maja 2011 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę pozwanej o wznowienie postępowania zakończanego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z 6 grudnia 2006 r. Skarga oparta została na podstawie przewidzianej w art. 403 § 2 k.p.c., to jest na wykryciu przez skarżącą nowych faktów i dowodów mogących mieć wpływ na wynik sprawy, które nie mogły być powołane przez nią w prawomocnie zakończonym postępowaniu. Zdaniem skarżącej, z dowodów tych, w postaci wpisów w księdze wieczystej oraz innych dokumentów wynika, że prawo użytkowania wieczystego nieruchomości, za które naliczono opłaty przysługuje innemu podmiotowi niż pozwana oraz że w wyroku nieprawidłowo określono powierzchnię nieruchomości, której dotyczy to prawo.

Sąd Apelacyjny wskazał, że powołane przez pozwaną dowody mogły być przedstawione w toku postępowania, a ich niepowołanie wynikało z zaniedbań skarżącej. Zaniechanie przedstawienia przez skarżącą zgodnych z rzeczywistością informacji o stanie prawnym użytkowanej przez nią nieruchomości na odpowiednim etapie postępowania w sprawie dotyczącej opłat za użytkowanie wieczyste nie może stanowić podstawy wzruszenia prawomocnego wyroku. W zakresie twierdzenia pozwanej o wykryciu nowych dowodów nakazujących skorygowanie powierzchni nieruchomości stanowiącej podstawę naliczenia opłaty z tytułu użytkowania wieczystego, Sąd Apelacyjny zauważył, że z akt innych postępowań prowadzonych pomiędzy tymi samymi stronami wynika, iż wskazane przez skarżącą dokumenty były jej znane już w 2007 r. Co więcej, w 2007 r. skarżąca powołała się na wynikającą z tych dokumentów odmienną powierzchnię działki w sprawie o sygnaturze I C .../07 (rozpoznanej przez Sąd Apelacyjny pod sygnaturą I ACa .../07). Sąd Apelacyjny zauważył ponadto, że wskutek błędnego oznaczenia, następnie sprostowanego w postępowaniu administracyjnym, pod tym samym numerem ewidencyjnym figurowały dwie działki o różnej powierzchni. Powyższe uzasadniało uznanie skargi za spóźnioną, zgodnie z art. 407 § 1 k.p.c.

Postanowieniem z 26 maja 2011 r. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek skarżącej o ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu. Sąd Apelacyjny stwierdził, że przeciwko jego uwzględnieniu przemawiało samodzielne sprostanie przez skarżącą formalnym wymogom skargi oraz jej oczywista bezzasadność.

W zażaleniu na postanowienie z 26 maja 2011 r., skarżąca zarzuciła, że zostało ono wydane z naruszeniem: - art. 403 § 2 k.p.c. w zw. z art. 407 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że wystarczającej przesłanki wznowienia postępowania nie stanowi wyłącznie brak wiedzy skarżącej co do ich znaczenia prawnego, w sytuacji odmowy ustanowienia dla niej pełnomocnika z urzędu; - art. 403 § 2 k.p.c. w zw. z art. 117 § 1, 3 i 5 k.p.c. przez uznanie, że dowody wskazane w skardze o wznowienie postępowania były znane skarżącej w trakcie postępowania, którego dotyczy skarga, wobec odmowy Sądów obu instancji ustanowienia dla niej pełnomocnika z urzędu; - art. 117 § 1, 3 i 5 k.p.c. w zw. z art. 45 Konstytucji przez pozbawienie skarżącej prawa do obrony wskutek uznania, że nie istnieje potrzeba ustanowienia dla niej pełnomocnika z urzędu, co nie pozwoliło na dostateczne wykorzystanie przez nią dostępnych środków dowodowych; - art. 5 k.p.c. w zw. z art. 117 k.p.c. i w zw. z art. 6 k.p.c. przez brak pouczenia skarżącej o możliwości ustanowienia pełnomocnika oraz konsekwentne oddalenie jej wniosków o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Na tej podstawie skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Wszystkie zarzuty sformułowane przez skarżącą zmierzają do wykazania, że dowody wymienione przez nią w uzasadnieniu skargi o wznowienie postępowania nie mogły zostać powołane przez nią przed prawomocnym zakończeniem postępowania w sprawie z powodu braku fachowej pomocy prawnej. W okolicznościach sprawy twierdzenia te nie wystarczają jednak do skutecznego zakwestionowania zaskarżonego postanowienia.

Po pierwsze, trafnie zauważa Sąd Apelacyjny, że podstawę wznowienia postępowania stanowić może wyłącznie wykrycie takich faktów i dowodów, które były istniejące, lecz nieujawnialne dla strony w zakończonym prawomocnie postępowaniu (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 lipca 2009 r., II CZ 30/09, nie publ.; z 17 czerwca 2010 r., III CZ 18/10, nie publ. oraz z 26 maja 2011 r., II UZ 11/11, nie publ.). W konsekwencji, instytucja wznowienia

postępowania nie może służyć sanowaniu błędów strony, gdy chodzi o sposób dochodzenia lub obrony jej praw, w szczególności nietrafnej oceny roli i przydatności określonych dowodów. Zgłaszanie wniosków dowodowych leży w wyłącznej kompetencji strony, która samodzielnie podejmuje decyzję w tym zakresie, ponosząc ryzyko ewentualnych zaniedbań i błędów.

Po drugie, w wypadku nieporadności czy braku dostatecznej wiedzy strony, możliwe jest ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu, o ile nie może ona sama ponieść kosztów profesjonalnej pomocy prawnej. Decyzja o uwzględnieniu zgłoszonego wniosku o ustanowienie pełnomocnika zależy od uznania Sądu rozpoznającego sprawę, który obowiązany jest dokonać oceny sytuacji majątkowej strony oraz faktycznej możliwości samodzielnego i skutecznego działania przez nią w postępowaniu. Z perspektywy art. 403 § 2 k.p.c. występowanie strony samodzielnie bądź z pomocą pełnomocnika w żaden sposób nie wpływa na ocenę dostępności dla niej danego środka dowodowego. Przepis ten odnosi się bowiem wyłącznie do sfery dostępności faktycznej, a nie intelektualnej dowodu. Składanie przez skarżącą wniosków o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w oczywisty sposób przeczy także jej twierdzeniu o konieczności pouczenia jej przez sąd o możliwości wnioskowania o ustanowienie dla niej pełnomocnika w zakończonym postępowaniu.

Po trzecie, skarżąca w żaden sposób nie zakwestionowała innych argumentów, na których oparte zostało zaskarżone postanowienie. Nie podjęła prób wykazania, że przed prawomocnym zakończeniem postępowania w sprawie nie mogła uzyskać informacji o stanie prawnym użytkowanej przez siebie nieruchomości. W zażaleniu nie odniosła się też do stwierdzeń Sądu Apelacyjnego, że w części dotyczącej dokumentów znanych pozwanej już w 2007 r. skarga została zgłoszona po terminie przewidzianym w art. 407 § 1 k.p.c.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzeczono jak w postanowieniu, na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 109 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. odstępując od obciążania skarżącej kosztami postępowania zażaleniowego

z uwagi na jej sytuację majątkową wykazaną w ramach postępowania o zwolnienie od kosztów sądowych.